

PATVIRTINTA

Aplinkos apsaugos agentūros
direktorius 2013 m. gegužės 24 d.
įsakymu Nr. AV-111

**ŪKIO SUBJEKTŲ, EKSPLOATUOJANČIŲ ĮRENGINIUS PAGAL TARŠOS
INTEGRUOTOS PREVENCIJOS IR KONTROLĖS TAISYKLIŲ 1 IR 2 PRIEDUS,
VYKDOMOS ŪKINĖS VEIKLOS KELIAMOS RIZIKOS APLINKAI VERTINIMO
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkio subjektų, eksploatuojančių įrenginius pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės taisyklių 1 ir 2 priedus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja ūkio subjektų, eksploatuojančių įrenginius, nurodytus Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. 85-3684; 2005, Nr. 103-3829) (toliau – TIPK taisyklės), 1 ir 2 prieduose, vykdomos ūkinės veiklos keliamos (galimos ar (ir) esamos) rizikos aplinkai vertinimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

Ūkinės veiklos teritorijos riba – ūkio subjektui nuosavybės, patikėjimo teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomo, naudojamo, disponuojamo sklypo, kuriame jis vykdo ūkinę veiklą eksploatuodamas stacionarius įrenginius, riba.

Paskutiniai patikrinimų metai – kalendoriniai metai, kada atliktas ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos paskutinis planinis ar neplaninis patikrinimas. Jei už šių patikrinimų metu nustatytus aplinkos apsaugos pažeidimus administracinės poveikio priemonės taikytos kitais metais, paskutiniais patikrinimų metais laikomi metai, kada jos taikytos.

Administracinės poveikio priemonės – fiziniam ar juridiniam asmeniui už aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus taikytos administracinės nuobaudos, duoti privalomieji nurodymai, stabdyta aplinkai kenksminga veikla, panaikintas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas, sustabdytas pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas ar pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas panaikintas, pateikta pretenzija padarytai žalai aplinkai atlyginti.

3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme (Žin., 2002, Nr. 72-3017), Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975) ir kituose teisės aktuose.

**II. BENDRIEJI REIKALAVIMAI ŪKIO SUBJEKTŲ VYKDOMOS ŪKINĖS VEIKLOS
KELIAMOS RIZIKOS APLINKAI VERTINIMUI**

4. Ūkio subjektui rizikos dydis nustatomas vertinant Aprašo III skyriuje nurodytus keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnius ir vertinimo rezultatus fiksuojant Aprašo 1 priede nurodytoje formoje. Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai (toliau – RAAD) šioje formoje gali įrašyti ir daugiau informacijos.

5. Ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas atliekamas po paskutinių patikrinimų metų.

6. Aprašo 5 punkte numatyta sąlyga, dėl paskutinių patikrinimų metų, netaikoma atliekant ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą pirmą kartą.

7. Jei teisės aktai numato konkretų tam tikros veiklos planinių patikrinimų dažnumą, vadovaujamaši tą teisės aktų nuostatomis. Jei teisės aktai numato minimalų tam tikros veiklos planinių patikrinimų dažnumą, ūkio subjektų patikrinimai atliekami teisės aktuose nurodytu dažnumu, išskyrus atvejus, kai pagal šį Aprašą nustatomas didesnis patikrinimo dažnumas.

8. Pagal RAAD nusistatytus metinius kontrolinės veiklos prioritetinius uždavinius, ūkio subjektams, eksploatuojantiems įrenginius, nurodytus TIPK taisyklių 2 priede ir atitinkantiems uždaviniuose numatytus tikslus, patikrinimai atliekami pagal juos (uždavinius) netaikant tokiems ūkio subjektams pagal keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatyto patikrinimo periodiškumo. Pagal prioritetinius uždavinius pirmiausia į metinius patikrinimų planus įtraukiami ūkio subjektai, kuriems nustatytas didesnis rizikos dydis.

9. Ūkio subjekto keliamos rizikos aplinkai vertinimo duomenys saugomi ūkio subjekto dokumentų byloje. RAAD gali vesti ūkio subjektų rizikos vertinimo duomenų žurnalą (-us).

III. ŪKIO SUBJEKTŲ VYKDOMOS ŪKINĖS VEIKLOS KELIAMOS RIZIKOS APLINKAI VERTINIMO VEIKSNIAI, JŲ VERTINIMAS, RIZIKOS DYDŽIO NUSTATYMAS

10. Ūkio subjektams, eksploatuojantiems įrenginius pagal TIPK taisyklių 1 ir 2 priedus, keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai (balai sumuojami) pagal vykdomą veiklos rūšį ir galimą neigiamą poveikį aplinkai, taikytas ar netaikytas administracines poveikio priemonės, skirstomi taip:

10.1. Pagal vykdomą veiklos rūšį ir galimą neigiamą poveikį aplinkai:

10.1.1. Ūkinės veiklos teritorijos riba yra arčiau kaip 500 m nuo gyvenamosios arba (ir) visuomeninės paskirties pastatų – 8 balai.

10.1.2. Į vandens telkinius, žemės paviršių, gilesnius jos sluoksnius iš stacionarių taršos šaltinių išleidžiamos prioritetinės pavojingos medžiagos, nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (Žin., 2006, Nr. 59-2103; 2007, Nr. 110-4522; 2010, Nr. 59-2938), 1 priede arba (ir) išleidžiamos pavojingos medžiagos nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo A dalyje – 8 balai. Šiame punkte nurodyti keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai vertinami pagal ūkio subjektui išduoto Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo (toliau – TIPK leidimas) sąlygas. Jei ūkio subjekto vykdoma ūkinė veikla atitinka bent vieną šiame punkte nurodytą keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnį, jo vykdoma ūkinė veikla nevertinama pagal 10.1.9 punktą.

10.1.3. Išleidžiama į gamtinę aplinką daugiau kaip 100 000 GE (gyventojų ekvivalento) nuotekų – 8 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.4. Iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetami teršalai, nurodyti Apmokestinamų teršalų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 53 „Dėl Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimo įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 2000, Nr. 6-159), II skyriaus I arba (ir) II grupėse – 8 balai. Šiame punkte nurodyti keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai vertinami pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas. Jei ūkio subjekto vykdoma ūkinė veikla atitinka bent vieną šiame punkte nurodytą keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnį, jo vykdoma ūkinė veikla nevertinama pagal 10.1.11 punktą.

10.1.5. Iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą per metus išmetama 50 tonų ar daugiau teršalų – 8 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.6. Vykdomai ūkinei veiklai reikia turėti pavojingų atliekų tvarkymo licenciją – 8 balai.

10.1.7. Eksploatuojami įrenginiai nepavojingoms atliekoms šalinti, kai jų pajėgumas didesnis kaip 50 tonų per dieną arba (ir) eksploatuojamas sąvartynas (išskyrus inertinių atliekų sąvartyną), kurio bendras pajėgumas didesnis kaip 25 000 tonų – 7 balai. Šiame punkte nurodyti keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai vertinami pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.8. Vykdoma nepavojingų atliekų apdorojimo veikla, kuriai reikia gauti TIPK leidimą – 6 balai.

10.1.9. Į vandens telkinius, žemės paviršių, gilesnius jos sluoksnius iš stacionarių taršos šaltinių išleidžiamos pavojingos medžiagos, nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo B dalies B1 sąraše – 6 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.10. Išleidžiama į gamtinę aplinką ne mažiau kaip 10 000, bet ne daugiau kaip 100 000 GE (gyventojų ekvivalento) nuotekų – 6 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.11. Iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetami teršalai, nurodyti Apmokestinamų teršalų sąrašo II skyriaus III grupėje – 6 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.12. Iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą per metus išmetama ne mažiau kaip 10 tonų, bet ne daugiau kaip 50 tonų teršalų – 6 balai. Šiame punkte nurodytas keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnys vertinamas pagal ūkio subjektui išduoto TIPK leidimo sąlygas.

10.1.13. Ūkinės veiklos teritorijos riba yra arčiau kaip 100 m nuo paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos arba (ir) vandenvietės griežto režimo apsaugos juostos ribos – 6 balai. Šie keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai netaikomi ūkio subjektams, eksploatuojantiems centralizuotai surinktų nuotekų valymo įrenginius, ūkio subjektams išgaunantiems ir centralizuotai tiekiantiems geriamąjį vandenį. Jei ūkinės veiklos teritorijos ribose eksploatuojami nuotekų dumblo sandėliavimo ar saugojimo įrenginiai šie keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai taikomi.

10.1.14. Ūkinės veiklos teritorijos riba yra gamtinių valstybinių rezervatų arba (ir) biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonos ribose – 5 balai.

10.1.15. Ūkinės veiklos teritorijos riba yra gamtinių valstybinių draustinių ribose – 5 balai. Jei ūkio subjekto vykdoma ūkinė veikla atitinka šį keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnį, jo vykdoma ūkinė veikla nevertinama pagal 10.1.17 punktą.

10.1.16. Pagal valstybinio ar savivaldybių aplinkos monitoringo duomenis fiksuota padidinta aplinkos tarša – 4 balai.

10.1.17. Ūkinės veiklos teritorijos riba yra valstybinių parkų ribose – 3 balai.

10.1.18. Įsidięta Europos Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistema EMAS pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB (OL 2009 L 342, p.1) arba (ir) aplinkosaugos vadybos sistema pagal Lietuvos standartą LST EN ISO 14001:2005 -- -4 balai (minus keturi balai).

10.1.19. Įsidięta automatinė išmetamų ar išleidžiamų teršalų savikontrolės sistema – -4 balai (minus keturi balai).

10.1.20. Eksploatuojami įrenginiai, įrengti pagal geriausias prieinamas gamybos būdus (GPGB) – -3 balai (minus trys balai).

10.2. Pagal taikytas arba netaikytas administracines poveikio priemones:

10.2.1. Už nustatytus ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus fiziniams ar juridiniams asmenims per paskutinius patikrinimų metus taikytos administracinės poveikio priemonės, nurodytos šio punkto papunkčiuose (esant bent vienai iš sąlygų) – 10 balų;

10.2.1.1. Skirtos administracinės nuobaudos už TIPK leidimo neturėjimą, nors tokiai ūkinei veiklai pagal TIPK taisyklių 1 ir 2 priedus aplinkosauginis leidimas reikalingas arba skirtos administracinės nuobaudos už pavojingų atliekų tvarkymo licencijos neturėjimą, nors tokiai ūkinei veiklai ją turėti reikia.

10.2.1.2. Skirta daugiau nei viena administracinė nuobauda už nustatytus aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus.

10.2.1.3. Duotas pakartotinis privalomasis nurodymas.

10.2.1.4. Pateikta pretenzija atlyginti aplinkai padarytą žalą.

10.2.1.5. Panaikintas TIPK leidimas (išskyrus TIPK leidimo panaikinimą TIPK leidimo turėtojo prašymu).

10.2.1.6. Už nustatytus aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus sustabdytas arba panaikintas pavojingų atliekų tvarkymo licencijos galiojimas.

10.2.1.7. Stabdyta aplinkai kenksminga veikla.

10.2.2. Už nustatytus ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus fiziniams ar juridiniams asmenims skirta viena administracinė nuobauda arba (ir) duotas privalomasis nurodymas – 6 balai.

10.2.3. Per paskutinius patikrinimų metus neskirta administracinių nuobaudų – -10 balų (minus dešimt balų).

11. Atliekant ūkio subjekto, kurio patikrinimas niekada neatliktas arba ūkio subjekto kurio patikrinimas neatliktas taikant šio Aprašo IV skyriuje numatytas sąlygas, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą, laikoma, kad jam (ūkio subjektui) administracinės poveikio priemonės netaikytos.

12. Ūkio subjektui rizikos dydis nustatomas taip:

12.1. Jei susumavus Aprašo 10 punkte nurodytiems keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniams, kurie taikytini ūkio subjekto vykdomai ūkinei veiklai, priskirtus balus, jų skaičius gaunamas daugiau kaip 22, laikoma, kad nustatytas didelis rizikos dydis.

12.2. Jei susumavus Aprašo 10 punkte nurodytiems keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniams, kurie taikytini ūkio subjekto vykdomai ūkinei veiklai, priskirtus balus, jų skaičius gaunamas nuo 12 iki 22, laikoma, kad nustatytas vidutinis rizikos dydis.

12.3. Jei susumavus Aprašo 10 punkte nurodytiems keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniams, kurie taikytini ūkio subjekto vykdomai ūkinei veiklai, priskirtus balus, jų skaičius gaunamas mažiau kaip 12, laikoma, kad nustatytas mažas rizikos dydis.

12.4. Jei per paskutinius (įskaitant atliekama rizikos vertinimą), ne mažiau kaip du, vienas po kito einančius, ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimus, keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniams, kurie taikytini ūkio subjekto vykdomai ūkinei veiklai, priskirtų balų suma gaunama mažesnė kaip 12, laikoma, kad nustatytas labai mažas rizikos dydis.

13. Atsižvelgiant į ūkio subjektui nustatytą rizikos dydį patikrinimai planuojami taip:

13.1. Didelis rizikos dydis – patikrinimai planuojami artimiausiais patikrinimų metais vieną kartą per pusę metų.

13.2. Vidutinis rizikos dydis – patikrinimas planuojamas artimiausiais patikrinimų metais vieną kartą.

13.3. Mažas rizikos dydis – patikrinimas planuojamas antrais metais vieną kartą.

13.4. Labai mažas rizikos dydis – patikrinimas planuojamas trečiais metais vieną kartą.

IV. PATIKRINIMŲ OPTIMIZAVIMAS

14. Jei atlikus kontroliuojamų ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą metiniame patikrinimų plane susidaro ūkio subjektų skaičius, kurio RAAD neturi pajėgumų patikrinti, ūkio subjektai, eksploatuojantys įrenginius, nurodytus TIPK taisyklių 2 priede, gali būti neįtraukiami į patikrinimo planą laikantis šio eiliškumo:

14.1. Ūkio subjektų ūkinė veikla vykdoma pramonės paskirties teritorijoje ir jiems per keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatytas labai mažas rizikos dydis.

14.2. Ūkio subjektams per keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatytas labai mažas rizikos dydis.

14.3. Ūkio subjektų ūkinė veikla vykdoma pramonės paskirties teritorijoje ir jiems per keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatytas mažas rizikos dydis.

14.4. Ūkio subjektams per keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatytas mažas rizikos dydis.

14.5. Ūkio subjektų ūkinė veikla vykdoma pramonės paskirties teritorijoje ir jiems per keliamos rizikos aplinkai vertinimą nustatytas vidutinis rizikos dydis.

15. Jei ūkio subjektui, pagal šio skyriaus reikalavimus, taikytos patikrinimų optimizavimo sąlygos, laikoma, kad jo patikrinimas atliktas. Ūkio subjektui patikrinimų optimizavimo sąlygos negali būti taikomos du kartus iš eilės.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Šis Aprašas skelbiamas (1 priedas neskelbiamas) RAAD interneto tinklalapiuose.

.....